

СТАНОВИЩЕ

От **проф. Атанас Щерев**, дм , Медицински комплекс „ д-р Щерев” София , ул.“Христо Благоев“ 26-31, моб.тел.0888939310, ел. поща ashterev@gmail.com.

Относно дисертационния труд на **д-р Мариета Тодорова Искилиева** на тема: „Усложнения на бременността след асистиран репродуктивни техники“

Становището е изготвено въз основа на Заповед № Р-109-285/24.07.2017 г. на Ректора на МУ-Варна, според изискванията за присъждане на образователна и научна степен „ Доктор ”, по професионално направление 7.1-Медицина, Научна специалност 03.01.45.-’Акушерство и гинекология ’

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Научен ръководител: Проф. Д-р Емил Ковачев д.м.н.

1. Общо представяне на процедурата

Представеният комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Процедура за придобиване на ОНС „ Доктор ” в МУ-Варна и Правилник на МУ-Варна и включва всички посочени документи.

Докторантката е приложила шест публикации по темата. Документите са подредени според изискванията, прегледно и надлежно.

2. Кратки биографични данни на докторанта

Мариета Тодорова Искилиева е родена в гр. Смолян през 1984 г. Завършва специалност „Медицина” в Медицински университет–София през 2009 г. Веднага след завършването си започва работа като лекар ординатор в САГБАЛ д-р Щерев, София. През 2014 г. Мариета Искилиева придобива специалност „Акушерство и гинекология”. От 2010 г. до момента работи в Медицински комплекс „Д-р Щерев” София, като лекар акушер-гинеколог. Член е на ISUOG-The International Society of Ultrasound in Obstetrics and Gynecology-Международна организация за

ултразвук в акушерството и гинекологията, сертифицирана е от FMF- фондацията по майчино-фетална медицина -Лондон за извършването на определени УЗ прегледи. Владее английски език.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата, която д-р Мариета Тодорова Искилиева е избрала е изключително актуална. Тя засяга значим проблем, който все още е недостатъчно добре изследван и дискутиран в България-какви са възможните усложнения на бременността, при жени, бременни след асистиранни репродуктивни техники. Работата на д-р Искилиева акцентира върху част от усложненията при едноплодна бременност с най-голямо социално значение и с най-голяма честота, а именно-пreekламписия, гестационен диабет, интраутеринна растежна ретардация на плода, спонтанни аборти, извънматочни бременности. Засегната е темата и за начина на родоразрешение при жени, бременни след АРТ, която е изключително актуална, като се има предвид, покачващата се честота на оперативните родоразрешения в световен мащаб, която се докладва през последните години.

4. Познаване на проблема

Сериозният интерес и мотивация на авторката, както и задълбочената научна подготовка й позволяват да осъществи подробно изследване на проблема. Събраната и анализирана информация чрез проучването позволява да се предприемат необходимите действия и мерки в подходите за проследяване на високорисковите бременности.

5. Методика на изследването

Теоретичното изследване в научната работа включва системен анализ на публикации и учебна документация по изследвания проблем. Целта е ясно и точно формулирана. Посочени са седем, съответстващи на целта задачи, които са конкретни. Извадката, която е обхваната осигурява представителност на резултатите, съобразно целта. Методите са компетентно и подробно описани. Използваните разнообразни и допълващи се методи дават възможност за задълбочен анализ и интерпретация на резултатите и гарантира тяхната значимост и достоверност.

Съобразени са стандартите и критериите за научност. Статистическите подходи при определяне на извадката, както и цялостният статистически анализ на резултатите са прецизни.

6.Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационния труд съдържа 225 страници, включващи 63 таблици, 40 фигури и 4 приложения. Цитирани са 297 литературни източници, от които 11 на кирилица и 286 на латиница. Трудът е структуриран както следва: литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и

обсъждане, разпределени в три глави, заключение, изводи, приноси, публикации свързани с дисертационния труд, библиография и приложения. Литературният обзор е в рамките на 62 страници, оформен и структуриран много добре. В литературния обзор проличава отличната информираност на докторанта по темата, системност и широк обхват на разглежданата проблематика. Направените цитирания са правилно обозначени и описани. Използван е широк кръг литературни източници от българската и световна медицинска научна литература по темата. В глава втора е описана методиката на изследването. Проведено е собствено проучване с извадка от 1310 пациентки, разпределени в три логически групи. Целта е ясно и точно формулирана. Посочени са седем задачи, релевантни на целта, които са конкретни и реалистични. Използваните методи са подробно и изчерпателно описани. Те са взаимно допълващи се и позволяват да се осигури представителност и достоверност на резултатите от изследването.

В глава трета "Резултати и обсъждане" са представени резултатите от изследването. Те са структурирани в три групи анализи на проведено теоретично изследване - анализ на резултатите от работна и контролна група-родили жени след АРТ и след спонтанно забременяване, анализ на резултатите на неуспешно завършилите бременности при жени след АРТ и след спонтанно забременяване и анализ на резултатите от извънматочните бременности при жени след АРТ и след спонтанно забременяване. Всички те са подредени систематизирано и богато онагледени, което подпомага тяхното възприемане и изводи. Дискусията следва логиката на проучването и компетентно коментира резултатите. В обсъждането дисертантката прави подробен анализ на резултатите от собственото проучване. Резултатите са представени в таблици и диаграми с подходящ дизайн, които съдържат статистически данни, необходими за бързото възприемане на значимите разлики. Получените резултати и тяхното обсъждане, отговарят изцяло на формулираната цел и задачи, като анализът на представените резултати дава възможност за логично достигане до изводите. Формулирани са седем обобщени извода, които произтичат правилно и логически от анализа на резултатите.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите, дефинирани от докторанта са значими и кореспондират пряко с направените изводи. Настоящият дисертационен труд представлява първо по рода си целенасочено и задълбочено изследване усложненията на бременността след асистиран репродуктивни техники, проведено в България. Приноси с оригинален характер-1. За първи път у нас е разработен проблемът за усложненията на бременността след асистиран репродуктивни технологии, 2. Оригинален принос с практически характер е изготвянето на план за проследяване на бременни жени след

АРТ, включващ диагноза, профилактика, проследяване и лечение на усложнени бременности, 3. Демонстрирана е вероятната връзка на дебелината на ендометриума в деня на ЕТ при жени, които впоследствие развиват IUGR, 4. Проведено е задълбочено изследване върху специфични УЗ показатели от първи, втори и трети триместър специализирани прегледи на плода, при пациентки бременни след АРТ, 5. За първи път в нашата страна е проведено проучване за неуспешните бременности в първи триместър от бременността след АРТ .

Приноси с потвърдителен характер: 1. Проведен е задълбочен анализ, който разглежда начина на родоразрешение след АРТ, 2. Направена е актуална клинична характеристика и са проследени основни етиологични и патогенетични фактори при бременности след АРТ, усложнени с ГД, ПЕ и IUGR.

Кандидатът д-р Мариета Искилиева представя следните публикации, свързани с дисертационния труд:

1. Iskilieva M. Shterev A. First trimester biochemical markers PAPP-A and β -hCG in pregnant women after ART procedures and pregnancy complications-gestational diabetes and preeclampsia, FMF World congress 2017. Poster presentation
2. Искилиева М., Щерев Ат., Дюлгерова-Николова Д., Ковачев Е., Чавеева П. Високорискови бременности след АРТ Сп. Репродуктивно здраве брой 29/2019 стр.34
3. Искилиева М 1., Ковачев Е.2, В Яначкова В.1, Чавеева П.1 Гестационен диабет и асистиран репродуктивни технологии, сп. Ендокринни заболявания- бр.1 /2020 г.
4. Искилиева М 1., Ковачев Е.2, Чавеева П.1 Анализ на неуспешно завършилите бременности в първи триместър при жени след АРТ Сп. Акушерство и гинекология 12.2019г.
5. Искилиева М. Пренатален скрининг в първи триместър от бременността след асистиран репродуктивни технологии сп. Med Post бр.31 стр.38-41,2019 г.
6. Iskilieva M.,Kovachev E.,Magunska N.,Shterev A.Ectopic pregnancies after assisted reproductive technologies, Scripta medica scientifica, Medical University of Varna,2019;51(3)40-45.

8.Критични бележки и препоръки, препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

По представения от д-р Искилиева научен труд , разбира се, могат да бъдат направени критични забележки,които подчертавам не намаляват достойнствата на проучването. На първо място искам да спомена извънредно обемната задача ,която си е поставила дисертантката при цел и задачи на дисертацията . От друга страна поставените задачи като предсказване на развитието

при различни условия на прееклампсия, гестационен диабет и други са много сложни за изпълнение и доказване. Амбицията на д-р Искилиева да се залови с тези научни проблеми доказва, обаче нейната способност за анализ и интерпретация на научни проблеми. Ясно е, че тя ще продължи проучванията си в тази област на репродуктивната медицина и фетална морфология с успех. Особено интересни са проучванията и за вероятната връзка на дебелината на ендометриума в деня на ЕТ при жени, които впоследствие развиват IUGR. Така кръвоснабдяването на ендометриалните и субендометриалните зони преди бременността, може да се свърже с последващата нарушена плацентация и развитието на редица усложнения. В заключение бих споменал, че въпреки известна фрагментираност на изследванията в този труд научната им стойност е значима.

Заключение:

Като член на научното жури на д-р Мариета Тодорова Искилиева, давам положителна оценка на дисертационния труд и подкрепям изцяло придобиването на образователна и научна степен „Доктор” от кандидатката. Считам, че представената от д-р Мариета Искилиева дисертационна работа на тема: „Усложнения на бременността след асистиран репродуктивни техники“ по актуалност, прецизност на методиката, качество на получените резултати и значимост на научните приноси отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на Академичния състав на МУ –Варна.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка на проведеното изследване, представените дисертационен труд и автореферат и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователна и научна степен „Доктор” на Мариета Тодорова Искилиева.

Проф. Д-р Атанас Щерев, д.м.

Септември, 2020 г.